

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a patra)

21 decembrie 2011 \*

În cauza C-465/10,

având ca obiect o cerere de pronunțare a unei hotărâri preliminare în temeiul articolului 267 TFUE, introdusă de Conseil d'État (Franța), prin decizia din 5 iulie 2010, primită de Curte la 27 septembrie 2010, în procedura

**Ministre de l'Intérieur, de l'Outre-mer, des Collectivités territoriales et de l'Immigration**

împotriva

**Chambre de commerce et d'industrie de l'Indre,**

CURTEA (Camera a patra),

compusă din domnul J.-C. Bonichot, președinte de cameră, domnii K. Schiemann, L. Bay Larsen, doamna C. Toader (raportor) și domnul E. Jarașiūnas, judecători,

\* Limba de procedură: franceza.

avocat general: doamna E. Sharpston,  
grefer: domnul A. Calot Escobar,

având în vedere procedura scrisă,

luând în considerare observațiile prezentate:

- pentru guvernul francez, de domnii G. de Bergues și B. Cabouat, în calitate de agenți;
- pentru guvernul polonez, de domnul M. Szpunar, în calitate de agent;
- pentru Comisia Europeană, de doamna A. Steiblytė și de domnul J.-P. Keppenne, în calitate de agenți,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 15 septembrie 2011,

pronunță prezenta

### Hotărâre

- <sup>1</sup> Cererea de pronunțare a unei hotărâri preliminare privește în esență interpretarea Regulamentului (CE, Euratom) nr. 2988/95 al Consiliului din 18 decembrie 1995 privind protecția intereselor financiare ale Comunităților Europene (JO L 312, p. 1), precum și a Regulamentului (CEE) nr. 4253/88 al Consiliului din 19 decembrie 1988 de aplicare a Regulamentului (CEE) nr. 2052/88 privind coordonarea colaborării între diferite fonduri structurale, pe de o parte, și între acestea și cele ale Băncii Europene de Investiții și ale altor instrumente financiare existente, pe de altă parte (JO L 374, p. 1), astfel cum a fost modificat prin Regulamentul (CEE) nr. 2082/93 al Consiliului din 20 iulie 1993 (JO L 193, p. 20, denumit în continuare „Regulamentul nr. 4253/88”).
- <sup>2</sup> Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între ministere de l'Intérieur, de l'Outre-mer, des Collectivités territoriales et de l'Immigration (ministrul internelor, teritoriilor de peste mări, colectivităților teritoriale și imigrației), pe de o parte, și Chambre de commerce et d'industrie de l'Indre (Camera de Comerț și Industrie a departamentului Indre) (denumită în continuare „CCI de l'Indre”), pe de altă parte, în legătură, în special, cu rambursarea de către aceasta din urmă a unei subvenții de care a beneficiat în temeiul Fondului european de dezvoltare regională (FEDR) (denumită în continuare „subvenția FEDR”).

## Cadrul juridic

### *Reglementarea privind fondurile structurale*

- <sup>3</sup> Articolul 7 alineatul (1) din Regulamentul (CEE) nr. 2052/88 al Consiliului din 24 iunie 1988 privind misiunile și eficiența fondurilor structurale, precum și coordonarea activităților proprii și operațiunile Băncii Europene de Investiții și celelalte instrumente financiare existente (JO L 185, p. 9), astfel cum a fost modificat prin Regulamentul (CEE) nr. 2081/93 al Consiliului din 20 iulie 1993 (JO L 193, p. 5, denumit în continuare „Regulamentul nr. 2052/88”), prevede:

„Compatibilitate și control

(1) Măsurile finanțate de fondurile structurale sau de [Banca Europeană de Investiții (BEI)] sau de un alt instrument financiar existent sunt în conformitate cu dispozițiile tratatelor și ale actelor adoptate conform acestora, precum și cu politicile comunitare, inclusiv cu cele privind [...] atribuirea contractelor de achiziții publice [...] [traducere neoficială]

## 4 Articolul 23 din Regulamentul nr. 4253/88 prevede:

„Control financiar

(1) Pentru garantarea succesului acțiunilor desfășurate de promotorii publici sau privați, statele membre, la punerea în aplicare a acțiunilor, iau măsurile necesare pentru:

- verificarea periodică a faptului că acțiunile finanțate de Comunitate au fost desfășurate corect;
- prevenirea și cercetarea abaterilor;
- recuperarea fondurilor pierdute ca urmare a unui abuz sau a unei neglijențe. În afara cazului în care statul membru și/sau intermediarul și/sau promotorul fac dovada că abuzul sau neglijența nu le este imputabilă, statul membru răspunde în subsidiar pentru rambursarea sumelor plătite în mod necorespunzător. [...]

Statele membre informează Comisia în legătură cu măsurile adoptate în acest scop și, în special, acestea comunică Comisiei descrierea sistemelor de control și de gestionare stabilite pentru asigurarea aplicării eficiente a acțiunilor. Acestea informează periodic Comisia în legătură cu desfășurarea cercetărilor administrative și judiciare.

[...]” [traducere neoficială]

- 5 Articolul 8 din Decizia 94/1060/CE a Comisiei din 16 decembrie 1994 de aprobare a documentului unic de programare pentru intervențiile structurale comunitare pentru regiunea Centru vizată de obiectivul nr. 2 în Franța (JO L 384, p. 83) prevede:

„Documentul unic de programare trebuie executat în conformitate cu dispozițiile dreptului comunitar și în special cu cele [...] ale directivelor comunitare privind coordonarea procedurilor de atribuire a contractelor.” [traducere neoficială]

#### *Directiva 92/50/CEE*

- 6 Articolul 1 litera (a) primul paragraf din Directiva 92/50/CEE a Consiliului din 18 iunie 1992 privind coordonarea procedurilor de atribuire a contractelor de achiziții publice de servicii (JO L 209, p. 1, Ediție specială, 06/vol. 2, p. 50), astfel cum a fost modificată prin Directiva 93/36/CEE a Consiliului din 14 iunie 1993 (JO L 199, p. 1, denumită în continuare „Directiva 92/50”), definește „contractele de achiziții publice de servicii” ca fiind, în principiu, contracte cu titlu oneros, încheiate în scris între un prestator de servicii și o autoritate contractantă, în timp ce articolul 1 litera (b) primul paragraf din această directivă precizează că, în principiu, sunt considerate „autorități contractante” statul, colectivitățile teritoriale, organismele de drept public, asociațiile formate din una sau mai multe din aceste colectivități sau din aceste organisme de drept public.
- 7 Articolul 7 din Directiva 92/50 prevede că aceasta se aplică contractelor de achiziții publice de servicii a căror valoare estimată, fără taxa pe valoarea adăugată, este egală sau mai mare de 200 000 de euro.

*Regulamentul nr. 2988/95*

- 8 Potrivit celui de al treilea și celui de al cincilea considerent ale Regulamentului nr. 2988/95, „[...] trebuie combătute în toate domeniile acțiunile de natură să afecteze interesele financiare ale Comunităților” și, în această privință, „în conformitate cu prezentul regulament, normele sectoriale conțin dispoziții cu privire la abateri, precum și la măsurile și sancțiunile administrative pentru sancționarea acestora”.

- 9 Articolul 1 din Regulamentul nr. 2988/95 prevede:

„(1) În scopul protejării intereselor financiare ale Comunităților Europene, se adoptă prin prezenta o reglementare generală privind controalele uniforme, măsurile și sancțiunile administrative privind abaterile de la dreptul comunitar.

(2) Constituie abatere orice încălcare a unei dispoziții de drept comunitar, ca urmare a unei acțiuni sau omisiuni a unui agent economic, care poate sau ar putea prejudicia bugetul general al Comunităților sau bugetele gestionate de acestea, fie prin diminuarea sau pierderea veniturilor acumulate din resurse proprii, colectate direct în numele Comunităților, fie prin cheltuieli nejustificate.”

- 10 Articolul 3 din Regulamentul nr. 2988/95 prevede:

„(1) Termenul de prescripție a acțiunii este de patru ani de la săvârșirea abaterii menționate la articolul 1 alineatul (1). Cu toate acestea, normele sectoriale pot să prevadă un termen mai scurt, care nu poate fi însă mai mic de trei ani.

În cazul unor abateri continue sau repetate, termenul de prescripție curge din ziua în care încetează săvârșirea abaterii respective. În ceea ce privește programele multianuale, termenul de prescripție trebuie, oricum, să curgă până la finalizarea programului.

Termenul de prescripție este întrerupt de orice act al unei autorități competente, adus la cunoștința persoanei în cauză, cu privire la cercetarea sau urmărirea în justiție a abaterii respective. Termenul de prescripție începe să curgă din nou după fiecare act de întrerupere.

[...]

(3) Statele membre își păstrează posibilitatea de a aplica un termen mai lung decât cel prevăzut în alineatul (1) [...]"

11 Articolul 4 alineatele (1) și (4) din regulamentul menționat prevede:

„(1) Ca regulă generală, orice abatere atrage după sine retragerea avantajului obținut nejustificat:

— prin obligația de a vărsa sumele datorate sau de a rambursa sumele primite nejustificat;

[...]

(4) Măsurile prevăzute în acest articol nu sunt considerate sancțiuni.”



**Situația de fapt din acțiunea principală și întrebările preliminare**

- 12 La 5 decembrie 1995, CCI de l'Indre a depus la prefectul departamentului Indre o cerere de subvenție FEDR în vederea realizării unei acțiuni intitulate „Objectif Entreprises” prin care se urmărea căutarea de investitori francezi și străini care ar fi dispuși să se stabilească în departamentul Indre.
- 13 Această cerere a condus la semnarea, la 20 decembrie 1996, a unei convenții între prefectul departamentului Indre și CCI de l'Indre privind atribuirea unei subvenții FEDR în cuantum total de 400 000 FRF (60 979,60 euro). Convenția cuprindea în special trimiteri la Regulamentele nr. 2081/93 și nr. 2082/93. Acest ajutor a fost plătit în două tranșe, prima, în valoare de 100 000 FRE, la 17 decembrie 1997, iar cea de a doua, în valoare de 300 000 FRE, la 8 decembrie 1998.
- 14 Din decizia de trimitere rezultă de asemenea că CCI de l'Indre a beneficiat pentru aceeași acțiune de două subvenții naționale. Alte colectivități teritoriale ar fi furnizat de asemenea finanțări suplimentare pentru această acțiune.
- 15 Executarea acțiunii „Objectif Entreprises” a ocazionat efectuarea unui control în temeiul unei scrisori de misiune a prefectului regiunii Centru din data de 9 mai 2000. Acest control, realizat în incintele CCI la 14 iunie 2000, s-a încheiat prin adoptarea, la 14 martie 2001, a unui raport, care a fost comunicat CCI de l'Indre la 18 iulie 2001. Acest raport, intitulat „Audit sur l'utilisation des fonds structurels européens” („Audit privind utilizarea fondurilor structurale europene”), constata printre altele că CCI de l'Indre nu a respectat reglementarea privind achizițiile publice atunci când a atribuit societății DDB-Needham contractul privind realizarea acestei acțiuni.

- 16 În această privință, raportul arăta că CCI de l'Indre a organizat o procedură de cerere de ofertă care a condus la o publicare în *Bulletin officiel des annonces des marchés publics* (BOAMP) din 4 noiembrie 1995. Din acest raport rezultă de asemenea că, reunită la 8 decembrie 1995, comisia pentru achiziții a CCI de l'Indre a decis să atribuiască contractul în cauză societății DDB-Needham, arătând că această ofertă trebuia să fie aleasă, în detrimentul singurei alte oferte admisibile, în considerarea interesului conținutului proiectului și a costului mai puțin ridicat propus de această societate.
- 17 Cu toate acestea, raportul arăta, pe de o parte, că contractul încheiat între CCI de l'Indre și societatea DDB-Needham nu cuprindea data semnării și, pe de altă parte, că, la 27 septembrie 1995, o notă de sinteză care prezenta dosarul acțiunii fusese adresată de CCI de l'Indre prefectului departamentului Indre, arătându-se că „[CCI] a ales agenția DDB-Needham”.
- 18 Raportul menționat concluziona astfel că „aceste elemente sunt de natură să lase să se presupună că procedura ulterioară de cerere de ofertă nu avea ca obiectiv decât regularizarea formală a situației de drept existente deja în temeiul contractului (nedatat)”. În măsura în care aceste discrepanțe cu privire la dată implicau în fapt o abatere, același raport indica faptul că respectarea normelor privind atribuirea contractelor de achiziții publice, în special publicarea în *Jurnalul Oficial al Comunităților Europene*, ar fi putut să genereze o ofertă echivalentă la un preț inferior. Prin urmare, autorii raportului menționat estimau că această ipoteză era de natură să justifice o cerere de rambursare totală a subvenției FEDR.
- 19 Prin decizia din 23 ianuarie 2002, prefectul departamentului Indre a informat CCI de l'Indre că, având în vedere nerespectarea normelor privind atribuirea contractelor de achiziții pentru selectarea prestatorului de servicii însărcinat cu realizarea acțiunii „Objectif Entreprises”, subvențiile, în special cele obținute în temeiul FEDR, trebuiau să fie rambursate.

- 20 CCI de l'Indre a formulat opoziție la executarea avizelor de încasare emise de prefectul departamentului Indre și care corespundeau sumelor solicitate. Această opoziție a fost respinsă printr-o decizie implicită a trésorier-payeur général.
- 21 În aceste condiții, CCI de l'Indre a formulat acțiuni, solicitând printre altele anularea deciziei prefectului departamentului Indre din 23 ianuarie 2002, la tribunal administratif de Limoges (Tribunalul Administrativ Limoges), care le-a respins prin hotărârile din 3 iunie 2004.
- 22 Sesizată de CCI de l'Indre, cour administrative d'appel de Bordeaux (Curtea Administrativă de Apel Bordeaux) a anulat, printr-o hotărâre din 12 iunie 2007, respectivele hotărâri, precum și, în special, decizia prefectului departamentului Indre din 23 ianuarie 2002 și avizele de încasare emise de acesta din urmă. În această privință, respectiva instanță a considerat că serviciile prefecturii fuseseră informate, printr-o scrisoare care le fusese adresată la 27 septembrie 1995 de CCI de l'Indre, cu privire la alegerea acesteia din urmă de a recurge la serviciile societății DDB-Needham. Aceste servicii ar fi fost astfel informate cu privire la această alegere înainte de lansarea procedurii de cerere de ofertă, în măsura în care, pe de o parte, comisia pentru achiziții care propusese reținerea candidaturii acestei societăți se reunise la 8 decembrie 1995, iar, pe de altă parte, contractul de achiziție fusese semnat la 29 mai 1996 în prezența prefectului menționat.
- 23 Deși a constatat că CCI de l'Indre nu respectase procedurile de licitație care îi erau aplicabile cu ocazia atribuirii acestui contract, care, de altfel, nu făcuse obiectul unei publicări în *Jurnalul Oficial al Comunităților Europene*, cour administrative d'appel de Bordeaux a considerat totuși că convenția încheiată între prefectul departamentului Indre și CCI de l'Indre privind atribuirea subvenției FEDR nu făcea nicio referire la atribuirea unui contract, că această convenție nu prevedea transmiterea ansamblului documentelor care permiteau controlarea respectării normelor de atribuire a contractelor de achiziții publice și, în sfârșit, că articolul 4 din Regulamentul nr. 2988/95 nu avea ca obiect sau ca efect să permită autorităților naționale să retragă ajutoarele finanțate din fondurile comunitare în afara ipotezelor prevăzute de dreptul național.

- 24 Cour administrative d'appel de Bordeaux concluziona astfel, pe de o parte, că niciuna dintre dispozițiile invocate de administrația pârâtă și niciuna dintre clauzele convenției din 20 decembrie 1996 privind subvenția FEDR nu prevedea că acordarea acestuia din urmă era subordonată condiției ca contractele eventual încheiate de CCI de l'Indre pentru realizarea acestei acțiuni să respecte normele de atribuire a contractelor de achiziții publice. Pe de altă parte, această instanță considera că, în măsura în care serviciile statului fuseseră informate de la 27 septembrie 1995 cu privire la alegerea societății DDB-Needham, respectiv înainte de lansarea procedurii de cerere de ofertă, subvențiile acordate ulterior nu pot fi considerate ca fiind în mod implicit subordonate respectării unei astfel de condiții.
- 25 Prin cererea introdusă la 16 august 2007 la Conseil d'État (Consiliul de Stat), ministere de l'Intérieur, de l'Outre-mer, des Collectivités territoriales et de l'Immigration a formulat recurs împotriva hotărârii din 12 iunie 2007 a cour administrative d'appel de Bordeaux.
- 26 În aceste condiții, Conseil d'État a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

„1) În ceea ce privește existența unui fundament juridic din care ar rezulta o obligație de a recupera ajutorul plătit CCI:

În cazul în care o autoritate contractantă beneficiară a unor subvenții plătite în temeiul FEDR nu a respectat una sau mai multe norme de atribuire a contractelor de achiziții publice pentru realizarea acțiunii subvenționate, deși nu este contestat de altfel faptul că acțiunea este eligibilă pentru acest fond și că a fost realizată, există o dispoziție de drept comunitar, în special în Regulamentul (CEE) nr. 2052/88 [...] și în Regulamentul (CEE) nr. 4253/88 [...], care să justifice o obligație de a recupera subvențiile? În caz afirmativ, o astfel de obligație există în cazul oricărei încălcări a normelor de atribuire a contractelor de achiziții publice

sau numai în cazul unora dintre acestea? În cel din urmă caz, care sunt aceste încălcări?

2) În cazul unui răspuns afirmativ cel puțin parțial la prima întrebare, în ceea ce privește modalitățile de recuperare a unui ajutor plătit în mod nejustificat:

a) Încălcarea, de către o autoritate contractantă care beneficiază de un ajutor în temeiul FEDR, a uneia sau mai multor norme privitoare la atribuirea contractelor de achiziții publice în ceea ce privește alegerea prestatorului însărcinat cu realizarea acțiunii subvenționate constituie o abatere în sensul Regulamentului nr. 2988/95? Împrejurarea că autoritatea națională competentă nu putea să ignore, în momentul în care a decis să acorde ajutorul solicitat în temeiul FEDR, că operatorul beneficiar încălcase normele privitoare la atribuirea contractelor de achiziții publice pentru a selecta, înainte chiar de atribuirea ajutorului, prestatorul însărcinat cu realizarea acțiunii finanțate de aceasta este de natură să aibă o incidență asupra calificării drept abatere în sensul Regulamentului nr. 2988/95?

b) În cazul unui răspuns afirmativ la [...] întrebarea 2) [litera] a) și atât timp cât, astfel cum s-a pronunțat Curtea de Justiție [într-o Hotărâre din 29 ianuarie 2009, Josef Vosding Schlacht-, Kühl- und Zerlegebetrieb și alții (C-278/07-C-280/07, Rep., p. I-457)], termenul de prescripție prevăzut la articolul 3 din Regulamentul nr. 2988/95 este aplicabil măsurilor administrative precum recuperarea unui ajutor obținut nejustificat de un exportator ca urmare a unor abateri săvârșite de acesta:

— este necesar ca punctul de plecare al termenului de prescripție să fie fixat la data la care ajutorul este plătit beneficiarului sau la data utilizării de că-

tre acesta din urmă a subvenției percepute pentru a remunera prestatorul selectat cu încălcarea uneia sau mai multor norme privitoare la atribuirea contractelor de achiziții publice?

- acest termen trebuie să fie considerat ca fiind întrerupt prin transmiterea de către autoritatea națională competentă către beneficiarul subvenției a unui raport de control prin care se constată nerespectarea normelor de atribuire a contractelor de achiziții publice și care preconizează că autoritatea națională urmează, în consecință, să obțină rambursarea sumelor plătite?
  
- în cazul în care un stat membru recurge la posibilitatea conferită la alineatul (3) al articolului 3 din Regulamentul nr. 2988/95 de a aplica un termen de prescripție mai lung, în special în cazul în care în Franța se aplică termenul de drept comun prevăzut, la data faptelor în litigiu, la articolul 2262 din code civil [Codul civil], potrivit căruia: «[t]oate acțiunile, atât reale, cât și personale, se prescriu în treizeci de ani [...]», compatibilitatea unui astfel de termen cu dreptul comunitar, în special cu principiul proporționalității, trebuie să se aprecieze în raport cu durata maximă de prescripție prevăzută de norma națională care constituie temeiul juridic al cererii de recuperare formulate de administrația națională sau în raport cu termenul pus în aplicare în mod efectiv în speță?
  
- c) În cazul unui răspuns negativ la întrebarea 2) [litera] a), interesele financiare ale Comunității se opun ca, pentru plata unui ajutor precum cel în cauză în prezentul litigiu, instanța să aplice norme naționale referitoare la retragerea deciziilor constitutive de drepturi, potrivit cărora, cu excepția ipotezelor de inexistență, de obținere prin fraudă sau a unei cereri a beneficiarului, organele administrative pot retrage o decizie individuală constitutivă de drepturi, în cazul în care este nelegală, numai în termen de patru luni de la luarea acestei decizii, o decizie administrativă putând prevedea totuși, în special atunci când presupune plata unui ajutor, condiții rezolutorii a căror realizare permite

retragerea ajutorului în cauză fără impunerea unui termen – avându-se în vedere că Conseil d'Etat s-a pronunțat că această normă națională trebuie să fie interpretată în sensul că nu poate fi invocată de beneficiarul unui ajutor acordat în mod nejustificat în temeiul unei dispoziții comunitare decât dacă acesta a fost de bună-credință?”

## **Cu privire la întrebările preliminare**

### *Cu privire la prima întrebare*

- <sup>27</sup> Prin intermediul primei întrebări, instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească dacă, în împrejurări precum cele în cauză în acțiunea principală, articolul 23 alineatul (1) a treia liniuță din Regulamentul nr. 4253/88 coroborat cu articolul 7 alineatul (1) din Regulamentul nr. 2052/88 constituie un temei juridic care permite autorităților naționale să recupereze de la beneficiar integralitatea unei subvenții acordate în temeiul FEDR pentru motivul că, în calitatea sa de „autoritate contractantă” în sensul Directivei 92/50, beneficiarul menționat nu a respectat prevederile acestei directive în ceea ce privește atribuirea unui contract de achiziții publice de servicii care avea ca obiect realizarea acțiunii în temeiul căreia i-a fost acordată acestui beneficiar subvenția respectivă.

- <sup>28</sup> Trebuie să se arate că, în acțiunea principală, este cert că CCI de l'Indre avea calitatea de autoritate contractantă, că valoarea contractului de achiziții publice de servicii în cauză depășea pragul de 200 000 de euro prevăzut la articolul 7 din Directiva 92/50 și că, în scopul atribuirii acestui contract, CCI de l'Indre nu a respectat procedurile de

atribuire a acestui tip de contracte prevăzute de Directiva 92/50, în special prin faptul că a alesese deja cocontractantul înainte de publicarea anunțului de participare și că, în plus, acest anunț nu a fost publicat în *Jurnalul Oficial al Comunităților Europene*.

29 În această privință, potrivit articolului 7 alineatul (1) din Regulamentul nr. 2052/88, finanțarea comunitară a unui proiect este condiționată de respectarea de către beneficiar a procedurilor de atribuire a „contractelor de achiziții publice de servicii”, în sensul Directivei 92/50, în cazul în care un asemenea beneficiar este o „autoritate contractantă”, în sensul acestei directive, iar contractul de achiziții publice prin intermediul căruia acest beneficiar intenționează să realizeze proiectul respectiv depășește pragul prevăzut la articolul 7 din Directiva 92/50 (a se vedea în acest sens Hotărârea din 15 ianuarie 1998, Mannesmann Anlagenbau Austria și alții, C-44/96, Rec., p. I-73, punctele 48 și 49).

30 În temeiul articolului 23 alineatul (1) din Regulamentul nr. 4253/88, pentru garantarea succesului acțiunilor desfășurate de promotorii publici sau privați, statele membre, la punerea în aplicare a acțiunilor menționate, iau măsurile necesare pentru verificarea periodică a faptului că acțiunile finanțate de Comunitate au fost desfășurate corect, pentru prevenirea și cercetarea abaterilor, precum și pentru recuperarea fondurilor pierdute ca urmare a unui abuz sau a unei neglijențe (a se vedea Hotărârea din 13 martie 2008, Vereniging Nationaal Overlegorgaan Sociale Werkvoorziening și alții, C-383/06-C-385/06, Rep., p. I-1561, punctul 37).

31 În măsura în care reiese în mod explicit din articolul 7 alineatul (1) din Regulamentul nr. 2052/88 că acțiunile finanțate din bugetul Uniunii trebuie să fie desfășurate în conformitate cu directivele privind atribuirea contractelor de achiziții publice, încălcarea de către beneficiarul unei subvenții din partea Uniunii, în calitatea sa de autoritate contractantă, a normelor prevăzute de Directiva 92/50, în vederea realizării acțiunii care face obiectul acestei subvenții, constituie o abatere precum cea vizată la articolul 23 alineatul (1) din Regulamentul nr. 4253/88, iar comportamentul acestui beneficiar trebuie să fie calificat, după caz, drept „abuz” sau „neglijență” în sensul acestei dispoziții.



32 În temeiul articolului 23 alineatul (1) primul paragraf din Regulamentul nr. 4253/88 coroborat cu articolul 7 alineatul (1) din Regulamentul nr. 2052/88, atunci când examinarea unei acțiuni finanțate de FEDR identifică o încălcare a condițiilor prevăzute pentru realizarea acestei acțiuni, în speță condiția privind respectarea reglementării Uniunii privind atribuirea contractelor de achiziții publice în cazul în care beneficiarul finanțării are calitatea de autoritate contractantă, statul membru care a acordat asistență financiară din partea FEDR poate, pentru a preveni și pentru a urmări în justiție abaterile, să revoce această asistență și să solicite beneficiarului în cauză rambursarea finanțării menționate (a se vedea în acest sens Hotărârea din 22 ianuarie 2004, COPPI, C-271/01, Rec., p. I-1029, punctul 48).

33 În această privință, Regulamentul nr. 4253/88 constituie temeiul juridic pertinent în scopul recuperării, iar nu Regulamentul nr. 2988/95, care se limitează la stabilirea unor norme generale de control și de sancționare, în scopul protejării intereselor financiare ale Uniunii. Așadar, articolul 23 alineatul (1) menționat este cel în temeiul căruia trebuie să se efectueze recuperarea (a se vedea Hotărârea Vereniging Nationaal Overlegorgaan Sociale Werkvoorziening și alții, citată anterior, punctul 39).

34 Cu toate acestea, trebuie să se amintească faptul că orice exercitare de către statul membru în cauză a unei competențe de apreciere privind oportunitatea solicitării sau nesolicitării restituirii fondurilor comunitare acordate în mod necorespunzător sau ilegal ar fi incompatibilă cu obligația impusă de articolul 23 alineatul (1) primul paragraf din Regulamentul nr. 4253/88 autorităților administrative, de recuperare a fondurilor plătite în mod necorespunzător sau ilegal (a se vedea Hotărârea Vereniging Nationaal Overlegorgaan Sociale Werkvoorziening și alții, citată anterior, punctul 38).

35 Rezultă de aici că articolul 23 alineatul (1) din Regulamentul nr. 4253/88 creează o obligație pentru statele membre, fără a fi necesară o abilitare prevăzută de dreptul național, de recuperare a fondurilor pierdute ca urmare a unui abuz sau a unei neglijențe (a se vedea Hotărârea Vereniging Nationaal Overlegorgaan Sociale Werkvoorziening și alții, citată anterior, punctul 40).

- 36 Cu privire la acest aspect, trebuie să se observe, astfel cum a susținut guvernul francez, că, din cauza unei asemenea abateri, fondurile încasate nejustificat pot fi considerate ca fiind „pierdute ca urmare a unui abuz sau a unei neglijențe” a acestui beneficiar în sensul acestei dispoziții. Astfel, deși se referă la obligația de recuperare a „fondurilor pierdute ca urmare a unui abuz sau a unei neglijențe”, articolul 23 alineatul (1) din Regulamentul nr. 4253/88 precizează în continuare că, în afara cazului în care statul membru și/sau intermediarul și/sau promotorul fac dovada că abuzul sau neglijența nu le este imputabilă, statul membru răspunde în subsidiar pentru rambursarea „sumelor plătite în mod necorespunzător”. Astfel, această dispoziție asimilează aceste două noțiuni.
- 37 În acțiunea principală se pune de asemenea problema dacă, atunci când, în cadrul realizării acțiunii, beneficiarul unei subvenții, în calitatea sa de autoritate contractantă, a încălcat normele aplicabile atribuirii contractelor de achiziții publice, autoritatea națională poate, în temeiul articolului 23 alineatul (1) a treia liniuță din Regulamentul nr. 4253/88, să solicite rambursarea integralității acestei subvenții, deși acțiunea, finanțată în parte din FEDR, a fost efectiv realizată.
- 38 În această privință trebuie să se sublinieze, pe de o parte, că încălcarea unor obligații a căror respectare prezintă o importanță fundamentală pentru buna funcționare a unui sistem comunitar, precum obligațiile care rezultă din Directiva 92/50 în ceea ce privește realizarea acțiunilor finanțate din FEDR, poate fi sancționată prin pierderea unui drept conferit de reglementarea Uniunii (a se vedea în acest sens Hotărârea din 12 octombrie 1995, Cereol Italia, C-104/94, Rec., p. I-2983, punctul 24, Hotărârea din 24 ianuarie 2002, Conserve Italia/Comisia, C-500/99 P, Rec., p. I-867, punctele 100-102, precum și Ordonanța din 16 decembrie 2004, APOL și AIPO/Comisia, C-222/03 P, punctul 53).
- 39 Pe de o parte, recuperarea sumelor pierdute în urma unui abuz sau a unei neglijențe nu poate să fie aplicabilă numai în cazurile în care acțiunea finanțată din fondurile structurale nu a fost realizată în totalitate sau în parte (a se vedea în acest sens Hotărârea din 19 ianuarie 2006, Comunità montana della Valnerina/Commission, C-240/03 P, Rec., p. I-731, punctul 77).

40 Deși nu este, desigur, exclus, astfel cum a subliniat Comisia, ca, în temeiul principiului proporționalității, constatarea unei abateri minore să conducă numai la o rambursare parțială a fondurilor plătite, trebuie să se arate că, în orice caz, atunci când, în cadrul unei acțiuni finanțate de FEDR, se constată o încălcare de către beneficiar a uneia dintre obligațiile fundamentale prevăzute de Directiva 92/50, cum ar fi faptul de a fi decis atribuirea unui contract de achiziții publice de servicii înainte de lansarea procedurii de cerere de ofertă și lipsa publicării, pe de altă parte, a unui anunț în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*, posibilitatea ca o asemenea abatere să fie sancționată prin eliminarea completă a asistenței este singura aptă să producă efectul disuasiv necesar pentru buna administrare a fondurilor structurale (a se vedea, prin analogie, Hotărârea Conserve Italia/Comisia, citată anterior, punctul 101).

41 Luând în considerare ceea ce precedă, trebuie să se răspundă la prima întrebare că, în împrejurări precum cele în cauză în acțiunea principală, articolul 23 alineatul (1) a treia liniuță din Regulamentul nr. 4253/88 coroborat cu articolul 7 alineatul (1) din Regulamentul nr. 2052/88 constituie un temei juridic care permite autorităților naționale, fără a fi necesară o abilitare prevăzută de dreptul național, să recupereze de la beneficiar integralitatea unei subvenții acordate în temeiul FEDR pentru motivul că, în calitatea sa de „autoritate contractantă”, în sensul Directivei 92/50, beneficiarul menționat nu a respectat prevederile acestei directive în ceea ce privește atribuirea unui contract de achiziții publice de servicii care avea ca obiect realizarea acțiunii în temeiul căreia i-a fost acordată acestui beneficiar subvenția respectivă.

*Cu privire la a doua întrebare litera (a)*

42 Prin intermediul celei de a doua întrebări litera (a), instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească dacă nerespectarea de către o autoritate contractantă care beneficiază de o subvenție FEDR a normelor privind atribuirea contractelor de achiziții publice prevăzute de Directiva 92/50, cu ocazia atribuirii contractului care are ca

obiect realizarea acțiunii subvenționate, constituie o „abatere” în sensul articolului 1 din Regulamentul nr. 2988/95 și, în cazul unui răspuns afirmativ, dacă are o influență asupra unei astfel de calificări împrejurarea că autoritatea națională competentă nu putea să ignore, cu ocazia acordării acestei subvenții, că beneficiarul decisese deja căruia prestator urma să îi încredințeze realizarea acțiunii subvenționate.

<sup>43</sup> Conform articolului 1 din Regulamentul nr. 2988/95, constituie abatere orice încălcare a unei dispoziții de drept al Uniunii, ca urmare a unei acțiuni sau a unei omisiuni a unui agent economic, care poate sau ar putea prejudicia bugetul general al Uniunii sau bugetele gestionate de aceasta, fie prin diminuarea sau pierderea veniturilor acumulate din resurse proprii, colectate direct în numele Uniunii, fie prin cheltuieli nejustificate.

<sup>44</sup> Noțiunea „abatere”, în sensul Regulamentului nr. 2988/95, vizează încălcarea unei dispoziții de drept al Uniunii care rezultă dintr-o acțiune sau dintr-o omisiune a unui operator economic astfel încât norma privind prescripția, prevăzută la articolul 3 alineatul (1) primul paragraf din regulamentul menționat, nu are vocație să se aplice sancțiunilor aplicabile abaterilor care rezultă din erori ale autorităților naționale prin care se acordă un avantaj financiar în numele și pe seama bugetului Uniunii (a se vedea în acest sens Hotărârea din 15 ianuarie 2009, Bayerische Hypotheken- und Vereinsbank, C-281/07, Rep., p. I-91, punctele 20-22).

<sup>45</sup> În împrejurări precum cele în cauză în acțiunea principală, în pofida calității sale de persoană juridică de drept public, CCI de l'Indre, ca beneficiar al unei subvenții din bugetul Uniunii, poate fi asimilată, în scopul aplicării Regulamentului nr. 2988/95, unui operator economic căruia i se impută o încălcare a unei dispoziții de drept al Uniunii. Or, în această privință, este cert că încălcarea imputată a normelor privind atribuirea contractelor de achiziții publice prevăzute de Directiva 92/50 rezultă într-adevăr dintr-un act al CCI de l'Indre, iar nu al autorității care i-a acordat o subvenție FEDR în numele și pe seama bugetului Uniunii.

- 46 În măsura în care, astfel cum rezultă în special din articolul 7 alineatul (1) din Regulamentul nr. 2052/88, fondurile structurale nu pot servi pentru finanțarea acțiunilor desfășurate cu nerespectarea Directivei 92/50, încălcarea de către beneficiarul unei subvenții FEDR, în calitatea sa de autoritate contractantă, a normelor de atribuire a contractelor de achiziții publice de servicii, în vederea realizării acțiunii subvenționate, determină o cheltuială nejustificată și prin aceasta aduce prejudicii bugetului Uniunii.
- 47 Astfel, trebuie subliniat că inclusiv abaterile care nu au un impact financiar precis pot afecta grav interesele financiare ale Uniunii (a se vedea Hotărârea din 15 septembrie 2005, Irlanda/Comisia, C-199/03, Rec., p. I-8027, punctul 31).
- 48 În ceea ce privește împrejurarea că autoritățile competente ar fi fost informate de beneficiarul subvenției cu privire la alegerea cocontractantului înainte chiar de lansarea procedurii de cerere de ofertă care avea ca obiect atribuirea contractului de achiziții publice în cauză, aceasta nu influențează, ca atare, calificarea drept „abatere” în sensul articolului 1 al doilea paragraf din Regulamentul nr. 2988/95 (a se vedea, prin analogie, Hotărârea din 16 martie 2006, Emsland-Stärke, C-94/05, Rec., p. I-2619, punctul 62).
- 49 Ținând cont de cele ce precedă, trebuie să se răspundă la a doua întrebare litera (a) că nerespectarea de către o autoritate contractantă care beneficiază de o subvenție FEDR a normelor privind atribuirea contractelor de achiziții publice prevăzute de Directiva 92/50, cu ocazia atribuirii contractului care are ca obiect realizarea acțiunii subvenționate, constituie o „abatere” în sensul articolului 1 din Regulamentul nr. 2988/95 chiar dacă autoritatea națională competentă nu putea să ignore, cu ocazia acordării acestei subvenții, că beneficiarul decisesese deja cărui prestator urma să îi încredințeze realizarea acțiunii subvenționate.

*Cu privire la a doua întrebare litera (b) prima și a doua liniuță*

- 50 Prin intermediul celei de a doua întrebări litera (b) prima și a doua liniuță, instanța de trimitere solicită să se stabilească, în esență, în împrejurări în care, în calitatea sa de autoritate contractantă, beneficiarul unei subvenții FEDR nu a respectat normele privind atribuirea contractelor de achiziții publice din Directiva 92/50, cu ocazia atribuirii contractului având ca obiect realizarea acțiunii subvenționate, de la ce moment începe să curgă termenul de prescripție de 4 ani prevăzut la articolul 3 alineatul (1) primul paragraf din Regulamentul nr. 2988/95 și dacă un astfel de termen de prescripție este întrerupt, în sensul celui de al treilea paragraf al articolului 3 alineatul (1) menționat, prin transmiterea către beneficiarul subvenției a unui raport de control prin care se constată nerespectarea normelor de atribuire a contractelor de achiziții publice și care preconizează că autoritatea națională urmează să solicite, în consecință, rambursarea sumelor plătite.
- 51 Trebuie amintit că articolul 1 alineatul (1) din Regulamentul nr. 2988/95 introduce o „reglementare generală privind controalele uniforme, măsurile și sancțiunile administrative privind abaterile de la dreptul comunitar”, cu scopul, astfel cum rezultă din al treilea considerent al acestui regulament, de „[a combate] în toate domeniile acțiunile de natură să afecteze interesele financiare ale Comunităților”.
- 52 Prin adoptarea Regulamentului nr. 2988/95, în special a articolului 3 alineatul (1) primul paragraf din acesta, legiuitorul Uniunii a urmărit să instituie o normă generală de prescripție aplicabilă în materie, prin care viza, pe de o parte, să definească un termen minim aplicat în toate statele membre și, pe de altă parte, să renunțe la posibilitatea recuperării sumelor obținute nejustificat din bugetul comunitar după scurgerea unei perioade de patru ani de la săvârșirea abaterii care afectează plățile în litigiu (Hotărârea din 22 decembrie 2010, Corman, C-131/10, Rep., p. I-14199, punctul 39, precum și Hotărârea din 5 mai 2011, Ze Fu Fleischhandel și Vion Trading, C-201/10 și C-202/10, Rep., p. I-3545, punctul 24).

- 53 Această normă de prescripție este aplicabilă abaterilor vizate la articolul 4 din regulamentul menționat, care aduc atingere intereselor financiare ale Uniunii (a se vedea Hotărârea din 24 iunie 2004, Handlbauer, C-278/02, Rec., p. I-6171, punctul 34, precum și Hotărârea Josef Vosding Schlacht-, Kühl- und Zerlegebetrieb și alții, citată anterior, punctul 22).
- 54 În acțiunea principală și ținând cont de împrejurările acesteia, instanța de trimitere solicită să se stabilească, în ceea ce privește determinarea punctului de plecare a prescripției, dacă trebuie să fie reținută data plății ajutorului către beneficiarul acestuia sau data la care beneficiarul a utilizat această subvenție pentru a remunera prestatorul selectat cu nerespectarea normelor privind atribuirea contractelor de achiziții publice de servicii prevăzute de Directiva 92/50.
- 55 În această privință, întrucât fonduri din bugetul Uniunii nu pot fi utilizate în cadrul unor acțiuni realizate cu încălcarea dispozițiilor Directivei 92/50, trebuie să se considere că, în împrejurări precum cele în cauză în acțiunea principală, fondurile acordate beneficiarului dobândesc un caracter nejustificat odată cu încălcarea acestor dispoziții de către beneficiar.
- 56 În privința unei astfel de încălcări a normelor de licitație prevăzute de Directiva 92/50, care a fost adoptată în vederea înlăturării barierelor din calea liberei circulații a serviciilor și urmărește protecția intereselor operatorilor economici stabiliți într-un stat membru care doresc să ofere servicii autorităților contractante stabilite într-un alt stat membru (a se vedea în special Hotărârea din 18 octombrie 2001, SIAC Construction, C-19/00, Rec., p. I-7725, punctul 32), trebuie amintit că atingerea adusă liberei prestări a serviciilor prin nerespectarea dispozițiilor Directivei 92/50 se menține pe toată durata executării contractelor încheiate cu încălcarea acestei directive (a se vedea Hotărârea din 10 aprilie 2003, Comisia/Germania, C-20/01 și C-28/01, Rec., p. I-3609, punctul 36, precum și Hotărârea din 18 iulie 2007, Comisia/Germania, C-503/04, Rep., p. I-6153, punctul 29).

- 57 Astfel, deși este adevărat că anumite dispoziții ale directivelor privind atribuirea contractelor de achiziții publice autorizează statele membre să mențină efectele unor contracte încheiate cu încălcarea acestor directive și protejează astfel încrederea legitimă a cocontractanților, aceste dispoziții nu pot totuși avea drept consecință, fără a aduce atingere sferei de aplicare a dispozițiilor Tratatului FUE de instituire a pieței interne, faptul ca atitudinea autorităților contractante față de bugetul Uniunii să fie considerată ca fiind conformă dreptului Uniunii ulterior încheierii unor astfel de contracte (a se vedea în acest sens Hotărârea din 10 aprilie 2003, Comisia/Germania, punctul 39, și Hotărârea din 18 iulie 2007, Comisia/Germania, punctul 33, citate anterior,).
- 58 Rezultă că, în împrejurări precum cele în cauză în acțiunea principală, încălcarea de către beneficiarul unei subvenții FEDR a normelor prevăzute de Directiva 92/50, în vederea realizării acțiunii subvenționate, încălcare ce determină o cheltuială nejustificată și prin aceasta aduce prejudicii bugetului Uniunii, continuă pe toată durata executării contractului încheiat în mod ilegal între prestator și beneficiarul acestei subvenții, astfel încât o asemenea abatere trebuie să fie considerată drept o „abatere continuă” în sensul articolului 3 alineatul (1) al doilea paragraf din Regulamentul nr. 2988/95.
- 59 Potrivit acestei dispoziții, termenul de prescripție aplicabil recuperării subvenției plătite nejustificat beneficiarului curge din ziua în care a încetat abaterea respectivă. Prin urmare, în împrejurări precum cele în cauză în acțiunea principală, în măsura în care contractul privind realizarea acțiunii subvenționate de FEDR nu a fost reziliat, ci a fost executat, termenul de prescripție de patru ani prevăzut la articolul 3 alineatul (1) primul paragraf din Regulamentul nr. 2988/95 începe să curgă din ziua în care se încheie executarea contractului de achiziții publice atribuit în mod ilegal.
- 60 În ceea ce privește problema dacă transmiterea unui raport de control prin care se constată încălcarea normelor de atribuire a contractelor de achiziții publice constituie un act de cercetare sau de urmărire în justiție a abaterii de natură să întrerupă



termenul de prescripție în temeiul articolului 3 alineatul (1) al treilea paragraf din Regulamentul nr. 2988/95, trebuie amintit că termenele de prescripție îndeplinesc, în general, funcția de asigurare a securității juridice și că o astfel de funcție nu ar fi pe deplin realizată dacă termenul de prescripție prevăzut la articolul 3 alineatul (1) din Regulamentul nr. 2988/95 ar putea fi întrerupt prin orice act de control, de ordin general, al administrației naționale, care nu are nicio legătură cu bănuiele privind legalitatea unor operațiuni definite cu suficientă precizie (a se vedea Hotărârea Handlbauer, citată anterior, punctul 40).

<sup>61</sup> Cu toate acestea, atunci când autoritățile naționale transmit unei persoane un raport prin care se evidențiază o abatere la care aceasta ar fi contribuit în legătură cu o anumită operațiune, îi solicită informații suplimentare privind această operațiune sau îi aplică o sancțiune în legătură cu operațiunea respectivă, acestea adoptă acte suficient de precise cu privire la cercetarea sau la urmărirea în justiție a abaterii în sensul articolului 3 alineatul (1) al treilea paragraf din Regulamentul nr. 2988/95 (Hotărârea din 28 octombrie 2010, SGS Belgium și alții, C-367/09, Rep., p. I-10761, punctul 69).

<sup>62</sup> Ținând seama de cele ce precedă, trebuie să se răspundă la a doua întrebare litera (b) prima și a doua liniuță că, în împrejurări precum cele din acțiunea principală, în care, în calitatea sa de autoritate contractantă, beneficiarul unei subvenții FEDR nu a respectat normele privind atribuirea contractelor de achiziții publice din Directiva 92/50, cu ocazia atribuirii unui contract având ca obiect realizarea acțiunii subvenționate:

— abaterea în cauză trebuie să fie considerată drept o „abatere continuă”, în sensul articolului 3 alineatul (1) al doilea paragraf din Regulamentul nr. 2988/95, și, prin urmare, termenul de prescripție de patru ani prevăzut de această dispoziție în scopul recuperării subvenției plătite nejustificat acestui beneficiar începe să curgă din ziua în care se încheie executarea contractului de achiziții publice atribuit în mod ilegal;

- transmiterea către beneficiarul subvenției a unui raport de control prin care se constată nerespectarea normelor de atribuire a contractelor de achiziții publice și se preconizează că autoritatea națională urmează, în consecință, să solicite rambursarea sumelor plătite constituie un act suficient de precis care are ca obiect cercetarea sau urmărirea în justiție a „abaterei”, în sensul articolului 3 alineatul (1) al treilea paragraf din Regulamentul nr. 2988/95.

*Cu privire la a doua întrebare litera (b) a treia liniuță*

- <sup>63</sup> Prin intermediul celei de a doua întrebări litera (b) a treia liniuță, instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească dacă, având în vedere principiul proporționalității, un stat membru poate aplica recuperării unui avantaj obținut în mod nejustificat din bugetul Uniunii un termen de prescripție de 30 de ani ca termen de prescripție mai lung, în sensul articolului 3 alineatul (3) din Regulamentul nr. 2988/95.
- <sup>64</sup> În cadrul posibilității prevăzute de această dispoziție, statele membre păstrează o largă putere de apreciere cu privire la stabilirea unor termene de prescripție mai lungi pe care intenționează să le aplice în caz de abatere care aduce atingere intereselor financiare ale Uniunii (Hotărârea Corman, citată anterior, punctul 54).
- <sup>65</sup> Cu toate acestea, din punctul de vedere al obiectivului de protecție a intereselor financiare ale Uniunii, pentru care legiuitorul Uniunii a considerat că o durată de prescripție de 4 ani, chiar de 3 ani, era deja o durată suficientă ca atare pentru a permite autorităților naționale să urmărească în justiție o abatere care aduce atingere acestor interese financiare și care poate duce la adoptarea unei măsuri precum recuperarea unui avantaj obținut nejustificat, rezultă că, dacă se acordă autorităților menționate o durată de 30 de ani, se depășește ceea ce este necesar pentru o administrație diligentă (a se vedea Hotărârea Ze Fu Fleischhandel și Vion Trading, citată anterior, punctul 43).

- <sup>66</sup> Prin urmare, trebuie să se răspundă la a doua întrebare litera (b) a treia liniuță că principiul proporționalității se opune, în cadrul punerii în aplicare de către statele membre a posibilității oferite de articolul 3 alineatul (3) din Regulamentul nr. 2988/95, aplicării unui termen de prescripție de 30 de ani pentru recuperarea unui avantaj obținut în mod nejustificat din bugetul Uniunii.

*Cu privire la a doua întrebare litera (c)*

- <sup>67</sup> Această întrebare a fost adresată numai în ipoteza în care răspunsul la a doua întrebare litera (a) ar fi fost negativ.
- <sup>68</sup> Ținând cont de răspunsul oferit la această din urmă întrebare, nu este necesar să se răspundă la a doua întrebare litera (c) adresată de instanța de trimitere.

**Cu privire la cheltuielile de judecată**

- <sup>69</sup> Întrucât, în privința părților din acțiunea principală, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a patra) declară:

- 1) În împrejurări precum cele în cauză în acțiunea principală, articolul 23 alineatul (1) a treia liniuță din Regulamentul (CEE) nr. 4253/88 al Consiliului din 19 decembrie 1988 de aplicare a Regulamentului (CEE) nr. 2052/88 privind coordonarea colaborării între diferite fonduri structurale, pe de o parte, și între acestea și cele ale Băncii Europene de Investiții și ale altor instrumente financiare existente, pe de altă parte, astfel cum a fost modificat prin Regulamentul (CEE) nr. 2082/93 al Consiliului din 20 iulie 1993, coroborat cu articolul 7 alineatul (1) din Regulamentul (CEE) nr. 2052/88 al Consiliului din 24 iunie 1988 privind misiunile și eficiența fondurilor structurale, precum și coordonarea activităților proprii și operațiunile Băncii Europene de Investiții și celelalte instrumente financiare existente, astfel cum a fost modificat prin Regulamentul (CEE) nr. 2081/93 al Consiliului din 20 iulie 1993, constituie un temei juridic care permite autorităților naționale, fără a fi necesară o abilitare prevăzută de dreptul național, să recupereze de la beneficiar integralitatea unei subvenții acordate în temeiul Fondului european de dezvoltare regională (FEDR) pentru motivul că, în calitatea sa de „autoritate contractantă”, în sensul Directivei 92/50/CEE a Consiliului din 18 iunie 1992 privind coordonarea procedurilor de atribuire a contractelor de achiziții publice de servicii, astfel cum a fost modificată prin Directiva 93/36/CEE a Consiliului din 14 iunie 1993, beneficiarul menționat nu a respectat prevederile acestei directive în ceea ce privește atribuirea unui contract de achiziții publice de servicii care avea ca obiect realizarea acțiunii în temeiul căreia i-a fost acordată acestui beneficiar subvenția respectivă.
- 2) Nerespectarea de către o autoritate contractantă care beneficiază de o subvenție FEDR a normelor privind atribuirea contractelor de achiziții publice prevăzute de Directiva 92/50, astfel cum a fost modificată prin Directiva 93/36, cu ocazia atribuirii contractului care are ca obiect realizarea acțiunii subvenționate, constituie o „abatere”, în sensul articolului 1 din

**Regulamentul (CE, Euratom) nr. 2988/95 al Consiliului din 18 decembrie 1995 privind protecția intereselor financiare ale Comunităților Europene, chiar dacă autoritatea națională competentă nu putea să ignore, cu ocazia acordării acestei subvenții, că beneficiarul decisese deja cărui prestator urma să îi încredințeze realizarea acțiunii subvenționate.**

- 3) În împrejurări precum cele din acțiunea principală, în care, în calitatea sa de autoritate contractantă, beneficiarul unei subvenții FEDR nu a respectat normele privind atribuirea contractelor de achiziții publice din Directiva 92/50, astfel cum a fost modificată prin Directiva 93/36, cu ocazia atribuirii unui contract având ca obiect realizarea acțiunii subvenționate:

- abaterea în cauză trebuie să fie considerată drept o „abatere continuă”, în sensul articolului 3 alineatul (1) al doilea paragraf din Regulamentul nr. 2988/95, și, prin urmare, termenul de prescripție de patru ani prevăzut de această dispoziție în scopul recuperării subvenției plătite nejustificat acestui beneficiar începe să curgă din ziua în care se încheie executarea contractului de achiziții publice atribuit în mod ilegal;
- transmiterea către beneficiarul subvenției a unui raport de control prin care se constată nerespectarea normelor de atribuire a contractelor de achiziții publice și se preconizează că autoritatea națională urmează, în consecință, să solicite rambursarea sumelor plătite constituie un act suficient de precis care are obiect cercetarea sau urmărirea în justiție a „abaterii” în sensul articolului 3 alineatul (1) al treilea paragraf din Regulamentul nr. 2988/95.

- 4) Principiul proporționalității se opune, în cadrul punerii în aplicare de către statele membre a posibilității oferite de articolul 3 alineatul (3) din Regulamentul nr. 2988/95, aplicării unui termen de prescripție de 30 de ani pentru recuperarea unui avantaj obținut în mod nejustificat din bugetul Uniunii.**

Semnături